

ЗАЯВКА
на проведення дослідно-експериментальної роботи за темою:
«Розвиток громадянських компетентностей здобувачів освіти
на засадах педагогіки партнерства»
на 2020 – 2025 роки

Однією з проблем становлення української державності є стимулювання громадянської ініціативи серед різних верств населення. Для цього треба сформувати у підростаючого покоління такі моральні чесноти, як почуття громадянського обов'язку, совість і відповідальність, здатність і вміння діяти у відповідності з ними на благо громади та українського народу.

У концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р, стверджується, що: «Освітні заклади мають працювати на засадах «педагогіки партнерства», що ґрунтується на співпраці учня, вчителя та батьків. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Педагогіка партнерства визначає істинно демократичний спосіб співпраці педагога і дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість. Метою партнерства між школою та батьками є інтеграція батьків у педагогічний процес шляхом створення необхідних і достатніх умов для залучення сім'ї до супроводу дитини в освітньому процесі.

Також існує багато досліджень, які свідчать про те, що заклади освіти, незалежно від країни, в якій вони знаходяться, досягають найбільших успіхів у навчанні й вихованні дітей, коли «виходять за межі своїх стін». Тобто дошкільний заклад пропонує послуги та організує різноманітні заходи для набуття нових актуальних знань і навичок, а громада підтримує її в цій діяльності. Це також означає, що батьки активно залучені до роботи закладу освіти. Крім того, його лідерська команда має певне бачення, яке ґрунтується на цінностях прав людини, прагненні до широкого залучення ресурсів до шкільного та дошкільного життя місцевих громад, громадських організацій, батьків, підприємств; створення умов для виховання та практичного виявлення громадської активності учнівської молоді, а також бачення відкритості самого закладу освіти, як соціально-педагогічної системи.

Але не зважаючи на це, сучасні освітянські реалії засвідчують:

- ✓ недостатню готовність адміністрацій і педагогічних колективів закладів освіти до запровадження компетентнісного підходу взагалі та ефективного формування громадянських компетентностей у дітей та молоді зокрема;
- ✓ недостатність сучасного програмного та навчально-методичного забезпечення розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти;
- ✓ низьку наступність між дошкільною та початковою освітою у частині розвитку громадянських компетентностей дітей;
- ✓ відсутність систематичного моніторингу поступу досягнень здобувачів освіти у сфері громадянських компетентностей, що мав би стати базою для формувального оцінювання, демократичного за своєю суттю;
- ✓ формальний підхід до організації шкільного врядування взагалі та учнівського самоврядування зокрема.

Досвід успішних пострадянських країн засвідчує, що від подолання цих недоліків залежатиме ефективність опанування здобувачами освіти ключовими і предметними компетентностями, а також формування в них ціннісного ставлення до суспільства, держави, народу, його культурної спадщини, готовності служити на благо Вітчизни і за необхідності ставати на її захист.

Таким чином, актуальність теми визначається суперечністю між існуючими організаційно-методичними практиками у закладах освіти, застарілою інформаційно-відтворювальною знаннєвою парадигмою та нагальною потребою у реалізації на практиці концепції Нової української школи (компетентнісно орієнтована парадигма) та підготовки нового випускника – справжнього громадянина, патріота та інноватора своєї країни.

Гіпотеза дослідно-експериментальної роботи ґрунтується на припущенні, що підвищення рівня участі та відповідальності учасників освітнього процесу у різноманітних сферах життя закладу освіти та громади; забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою у частині формування громадян-патріотів України; моделювання життєвих ситуацій, у яких дитина, учень (учениця) здійснює вибір поведінкових стратегій, націлених на утвердження людської гідності, повагу до прав людини, толерантність; реалізація наскрізного, міждисциплінарного підходів, а також системне використання інтерактивних та проектних методів навчання, технік формувального оцінювання значно підвищить ефективність формування громадянських компетентностей здобувачів освіти та рівень демократичної культури закладів освіти.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній апробації педагогічного інструментарію розвитку громадянських компетентностей дітей і молоді закладів дошкільної та загальної середньої освіти на засадах педагогіки партнерства.

Об'єкт дослідження: формування громадянина України.

Предмет дослідження: педагогічний інструментарій розвитку громадянських компетентностей дітей і молоді закладів дошкільної та загальної середньої освіти.

Досягнення мети здійснюватиметься шляхом виконання наступних завдань:

- ✓ Проаналізувати досвід реалізації всеукраїнських проектів і програм з розвитку громадянських компетентностей дітей та учнівської молоді.
- ✓ Розробити та експериментально апробувати комплекс педагогічного інструментарію розвитку громадянських компетентностей здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти.
- ✓ Підібрати діагностичні методики та здійснити моніторинг сформованості громадянських компетентностей здобувачів освіти та рівня демократичної культури закладів освіти.
- ✓ Відкрити для учасників експерименту ресурсний центр з підтримки розвитку громадянських компетентностей дітей і учнівської молоді.
- ✓ Розробити методичні рекомендації, збірники матеріалів щодо розвитку та оцінювання громадянських компетентностей здобувачів освіти.
- ✓ Узагальнити та популяризувати напрацьований досвід на всеукраїнських, обласних та районних науково-практичних заходах.

Теоретико-методологічною основою дослідження є:

- ✓ Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р), у частині формули Нової української школи («Новий зміст освіти, що заснований на формуванні компетентностей», «Педагогіка партнерства», «Академічна свобода», «Автономія закладу освіти», «Дитиноцентризм»), наскрізних змістових ліній («Громадянська відповідальність»), компетентнісного підходу та ключових компетентностей (громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей).
- ✓ «Рамка компетентностей для культури демократії» – набір інструментів для формування та оцінювання громадянських компетентностей, схвалений Радою Європи після апробації у 16-ти країнах й

опублікований у квітні 2018 року. Ця Рамка, її модель компетентностей і дескриптори, є засобом реалізації принципів Хартії з освіти для демократичного громадянства і прав людини та вимог Ради Європи щодо якісної освіти.

- ✓ Досвід реалізації всеукраїнських програм і проектів з розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти «Класна школа», «Школа як осередок розвитку громади», «Демократична школа», «DOCCU – Розвиток громадянських компетентностей в Україні».
- ✓ Цілісний, системний і синергетичний підходи до побудови і впровадження дидактико-методичного і навчального забезпечення освітнього процесу із зазначенням зв'язків з їх складниками, а також міждисциплінарний підхід до визначення теоретичних засад досліджуваного явища.
- ✓ Наукові положення теорії громадянського суспільства, демократичного громадянства, демократії в освіті і для освіти (Т.Парсонс, К.Ясперс, К.Поппер, Д.Белл, Д.Дьюї, Р. Голлоб).
- ✓ Наукові основи компетентнісного підходу (Т.Байбара, Н.Бібік, О.Пометун, О.Савченко, А.Хуторський та ін.).
- ✓ Концептуальні засади діяльнісного підходу в освіті (П.Гальперін, Л.Виготський, Н.Кузьміна, О.Леонт'єв, С.Рубінштейн та ін.).
- ✓ Класичні гуманістичні концепції розвитку освіти: А. Макаренко (теорія розвитку учнівського колективу), В. Сухомлинський («Серце віддаю дітям», «Народження громадянина»), Ш. Амонашвілі (особливості гуманної педагогіки).
- ✓ Сучасні дослідження педагогіки партнерства: О.Коханової (психологія партнерської взаємодії в освіті); В.Моргуна (педагогіка співпраці, психологія толерантності); Г.Татаринцевої (методологічні підходи до визначення поняття «партнерство»); Н.Шигонської (філософський, психологічний, соціологічний та педагогічний аспекти сутності категорії «професійна взаємодія»).

Для вирішення завдань експериментальної роботи, досягнення цілей, перевірки гіпотези будуть використані загальнонаукові методи – теоретичні: вивчення і аналіз нормативних документів Міністерства освіти і науки України; філософських, психологічних, педагогічних джерел, навчальних програм для закладів освіти; інформації ЗМІ, Інтернет-джерел тощо з метою обґрунтування теоретичних засад наукової розвідки; моделювання – для побудови ідеальних високоефективних підходів до формування в учнів громадянських компетентностей; емпіричні – діагностичні (тестування, бесіди, опитування й анкетування педагогічних працівників, учнів, батьків,

представників громади), обсерваційні (цілеспрямоване педагогічне спостереження за діяльністю адміністрації і вчителів-предметників вихователів для вивчення стану проблеми у педагогічній практиці); педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний) для виявлення потенційних можливостей і перевірки ефективності інноваційних підходів до формування у здобувачів освіти громадянських компетентностей, а також статистичні – опрацювання й порівняння результатів кількісного і якісного аналізу здобутих даних.

База експерименту – Херсонська загальноосвітня школа I-III ступенів № 39 «Школа-родина» Херсонської міської ради, Станіславський заклад дошкільної освіти - центр розвитку дитини "Казка", Широкобалківський заклад повної загальної середньої освіти Станіславської сільської ради Херсонської області.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у:

- розробленні на основі дескрипторів Рамки компетентностей для культури демократії Ради Європи інструментів розвитку громадянських компетентностей здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти;
- визначенні психолого-педагогічних умов розвитку громадянських компетентностей дітей і молоді на засадах педагогіки партнерства;
- розкритті шляхів посилення наступності між дошкільною та початковою освітою у частині розвитку громадянських компетентностей дітей та учнівської молоді;
- підбору комплексу діагностичних методик громадянських компетентностей здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти.

Практичне значення дослідження полягає у:

- підвищенні рівня демократичної культури закладів освіти;
- активізації системи врядування закладів освіти;
- розробленні заходів щодо забезпечення співпраці школи, дошкільного закладу, батьків і громади для здійснення освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства;
- розробці методичних рекомендацій та збірників матеріалів для педагогічних працівників щодо розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти;
- підготовці пропозицій щодо впровадження одержаних результатів у роботу закладів дошкільної та загальної середньої освіти Херсонської області.

Достовірність результатів забезпечуватиметься методологічною обґрунтованістю його вихідних теоретичних позицій; застосуванням комплексу методів, адекватних меті і завданням експериментальної роботи; об'єктивністю критеріїв оцінки результатів; єдністю кількісного та якісного аналізу експериментальних даних.

Очікувані продукти:

1. Навчальний посібник «Розвиток громадянських компетентностей здобувачів освіти на засадах педагогіки партнерства».
2. Методичні рекомендації «Міждисциплінарний підхід до розвитку громадянських компетентностей здобувачів загальної середньої освіти».
3. Методичні рекомендації «Наступність між дошкільною та початковою освітою у частині розвитку громадянських компетентностей дітей».
4. Методичні рекомендації «Перезавантаження шкільного врядування закладу загальної середньої освіти на засадах педагогіки партнерства».
5. Збірник соціальних проектів здобувачів освіти.
6. Збірник занять, свят, розваг, спрямованих на розвиток громадянських компетентностей дітей дошкільного віку.

Упровадження очікуваних результатів дослідно-експериментальної роботи буде здійснюватися у практику роботи зацікавлених закладів дошкільної та загальної середньої освіти Херсонської області.

Результати дослідження адресуватимуться керівникам і вчителям закладів загальної середньої освіти, методичним працівникам районів, міст і об'єднаних територіальних громад, викладачам і студентам коледжів і університетів; можуть застосовуватися в системі післядипломної педагогічної освіти.

Організаційно-кадрове забезпечення дослідно-експериментальної роботи:

Науковий консультант – Моїсєєв Сергій Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Методичний консультант – Коча Інна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної, початкової освіти та мовних комунікацій КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Відповідальні виконавці: директори експериментальних освітніх закладів.

Термін проведення експерименту: 01.09.2020 – 31.08.2025.

Етапи проведення експерименту:

1. Підготовчий етап (01.09.2020 – 31.08.2021):

- ✓ визначення та наукове обґрунтування теми, мети, об'єкта та предмета дослідно-експериментальної роботи;
- ✓ вивчення та аналіз педагогічного досвіду з проблеми проведення експерименту;

- ✓ налагодження співпраці з КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», яка здійснює наукове та методичне керівництво дослідно-експериментальною роботою;
- ✓ презентація програми дослідно-експериментальної роботи для громади задіяних закладів освіти;
- ✓ проведення педагогічної ради, учнівської та батьківської конференцій, громадських слухань, присвячених питанню входження педагогічного колективу, учнів, батьків у дослідно-експериментальну роботу;
- ✓ створення ініціативних груп, команди лідерів, у закладах освіти, зацікавлених у проведенні дослідно-експериментальної роботи;
- ✓ проведення зустрічей (тренінгів) з ініціативними групами (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо визначення рівня демократичного розвитку закладів освіти та складання спільного плану демократичних змін;
- ✓ підготовка педагогічного колективу до роботи в експериментальному режимі і підведення підсумків першого (підготовчого) етапу дослідно-експериментальної роботи.

2. Констатувальний етап (01.09.2021 – 31.12.2021):

- ✓ підбір діагностичного комплексу розвитку громадянських компетентностей здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти;
- ✓ проведення тренінгу для педагогічних працівників закладів освіти (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо оцінювання громадянських компетентностей дітей та учнівської молоді;
- ✓ оцінка рівня розвитку громадянських компетентностей здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти;
- ✓ кількісний і якісний аналіз результатів констатувального зрізу у закладах освіти;
- ✓ створення на сайті закладів освіти сторінки, присвяченої дослідно-експериментальній роботі;
- ✓ підбиття підсумків другого (констатувального) етапу експериментальної роботи.

3. Формувальний етап (01.01.2022 – 31.08.2024):

- ✓ проведення тренінгу для педагогічних працівників (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо розвитку громадянських компетентностей дітей та учнівської молоді в освітньому процесі;

- ✓ проведення тренінгу для педагогічних працівників (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо використання технік формувального оцінювання в освітньому процесі;
- ✓ проведення тренінгу для педагогічних працівників (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо реалізації соціальних проектів у закладах освіти;
- ✓ розробка та апробація педагогічного інструментарію розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти;
- ✓ обмін досвідом серед колег щодо розвитку громадянських компетентностей (майстер-класи, тренінги, виступи на педагогічних радах, методичних об'єднаннях);
- ✓ взаємовідвідування педагогічними працівниками закладів дошкільної та початкової освіти з метою обміну досвідом та пошуку шляхів посилення наступності у розвитку громадянських компетентностей дітей;
- ✓ висвітлення перебігу дослідно-експериментальної роботи на сайті закладів освіти та у соціальних мережах;
- ✓ друк видавничої продукції з проблематики дослідно-експериментальної роботи;
- ✓ проведення проміжних моніторингових досліджень рівня розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти;
- ✓ підбиття підсумків третього (формувального) етапу експериментальної роботи.

4. Узагальнюючий етап (01.09.2024 – 31.12.2024):

- ✓ кількісний і якісний аналіз результатів формувального зрізу;
- ✓ порівняння результатів дослідно-експериментальної роботи, одержаних на констатувальному і експериментальному зрізах;
- ✓ висвітлення перебігу дослідно-експериментальної роботи на сайті закладів освіти та у соціальних мережах;
- ✓ друк відповідної видавничої продукції;
- ✓ презентація досвіду роботи на всеукраїнських, обласних та районних науково-практичних заходах;
- ✓ проведення обласного науково-практичного семінару з теми: «Розвиток громадянських компетентностей здобувачів освіти на засадах педагогіки партнерства»;
- ✓ підбиття підсумків четвертого (узагальнюючого) етапу експериментальної роботи.

5. Рефлексивний етап (01.01.2025 – 31.08.2025):

- ✓ зіставлення очікуваних і отриманих результатів експериментальної роботи;

- ✓ корекція розроблених та апробованих матеріалів з урахуванням одержаних результатів;
- ✓ опис апробованої системи педагогічного інструментарію розвитку громадянських компетентностей у закладах освіти, а також їх історій змін;
- ✓ підбиття підсумків експериментальної роботи
- ✓ звіт на вченій раді КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» про хід дослідно-експериментальної роботи

Науковий консультант

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії й методики виховання,
психології та інклюзивної освіти
КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

О. С. Моїсєєв

**Програма дослідно-експериментальної роботи за темою «Розвиток громадянських компетентностей
здобувачів освіти на засадах педагогіки партнерства» на 2020-2025 роки**

№	Зміст	Дата виконання	Очікувані результати
1. Підготовчий етап (вересень 2020р. – серпень 2021 р.)			
1.	Визначення та наукове обґрунтування наукового апарату дослідно-експериментальної роботи	Вересень-березень 2020 р.	Наукове обґрунтування та визначення основних напрямів дослідно-експериментальної роботи
2.	Вивчення та аналіз педагогічного досвіду з проблеми проведення експерименту	Протягом етапу	Ознайомлення учасників освітнього процесу з перспективним досвідом
3.	Налагодження співпраці з КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», яка здійснює наукове та методичне керівництво дослідно-експериментальною роботою;	Протягом етапу	Взаємна участь у заходах, обмін досвідом, планування діяльності
4.	Проведення педагогічної ради, учнівської та батьківської конференцій, громадських слухань, присвячених питанню входження педагогічного колективу, учнів, батьків у дослідно-експериментальну роботу	Жовтень-листопад 2020 р.	Прийняття спільного рішення про участь у дослідно-експериментальній діяльності
5.	Створення ініціативних груп, команд лідерів, у закладах освіти, зацікавлених у проведенні дослідно-експериментальної роботи	Листопад-грудень	Відбір зацікавлених та мотивованих учасників освітнього процесу
6.	Проведення зустрічей (тренінгів) з ініціативними групами (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо визначення рівня демократичного розвитку закладів освіти та складання спільного плану демократичних змін	Січень-лютий 2021 р.	Спільне визначення рівня демократичного розвитку закладу освіти та розробка плану демократичного розвитку закладу освіти

7.	Підбиття підсумків підготовчого етапу дослідно-експериментальної роботи	Серпень 2021 р.	Науковий звіт.
II. Констатувальний етап (вересень 2021 р. – грудень 2021 р.)			
1.	Підбір діагностичного комплексу розвитку громадянських компетентностей здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти;	Вересень-жовтень 2021 р.	Комплекс діагностики
2.	Проведення тренінгу для педагогічних працівників закладів освіти (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо оцінювання громадянських компетентностей дітей та учнівської молоді	Жовтень 2021 р.	Знайомство педагогічних працівників з дескрипторами громадянських компетентностей. Розвиток у педагогічних працівників умінь використання дескрипторів для оцінки та розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти
3.	Оцінка рівня розвитку громадянських компетентностей здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти	Листопад 2021 р.	Аналіз результатів констатувального дослідження
4.	Створення на сайті школи та закладу дошкільної освіти сторінки, присвяченої дослідно-експериментальній роботі	Листопад 2021	Новини про хід дослідно-експериментальної роботи. Онлайн ресурсний центр з підтримки зацікавлених осіб у розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти
5.	Підбиття підсумків констатувального етапу	Грудень 2021 р.	Науковий звіт
III. Формувальний етап (січень 2022р. – серпень 2024 р.)			
1.	Проведення тренінгу для педагогічних працівників (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної	Січень 2022	Знайомство працівників з існуючим педагогічним інструментарієм розвитку громадянських

	освіти») щодо розвитку громадянських компетентностей дітей та учнівської молоді в освітньому процесі		компетентностей здобувачів освіти. Розвиток у педагогічних працівників уміння адаптувати вправи з розвитку громадянських компетентностей учнів до специфіки власного предмета
2.	Проведення тренінгу для педагогічних працівників (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо використання технік формувального оцінювання в освітньому процесі;	Березень 2022	Знайомство працівників з існуючими техніками формувального оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Розвиток у педагогічних працівників уміння інтегрувати техніки формувального оцінювання у зміст заняття
3.	Розробка та апробація педагогічного інструментарію розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти	Протягом етапу	Розроблені та апробовані вправи, розробки заходів, проєктів, спрямованих на розвиток громадянських компетентностей учнів. Регулярні публікації напрацьованих матеріалів у різноманітних джерелах
4.	Проведення тренінгу для педагогічних працівників (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо реалізації соціальних проєктів у закладах освіти	Квітень 2023	Знайомство працівників з проєктним циклом. Розвиток у педагогічних працівників уміння організовувати проєктну діяльність учнів
5.	Обмін досвідом серед колег щодо розвитку громадянських компетентностей (майстер-класи, тренінги, виступи на педагогічних радах, методичних об'єднаннях)	Протягом етапу	Популяризація серед колег інноваційної діяльності та розвиток ідей колег у своїй професійній діяльності

6.	Взаємовідвідування педагогічними працівниками закладів дошкільної та початкової освіти з метою обміну досвідом та пошуку шляхів посилення наступності у розвитку громадянських компетентностей дітей;	Квітень-травень 2023	Вивчення специфіки розвитку громадянських компетентностей дітей у закладах дошкільної та початкової освіти. Створення творчої групи з написання методичних рекомендацій по наступності
7.	Висвітлення перебігу дослідно-експериментальної роботи на сайті закладів освіти та у соціальних мережах	Протягом етапу	Регулярні публікації у мережі та зростання позитивного іміджу інноваційних закладів освіти
8.	Проведення проміжних моніторингових досліджень рівня розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти	Травень-червень	Аналіз результатів сформованості громадянських компетентностей у здобувачів освіти
9.	Щорічні звіти на засіданні кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»	Травень, червень	Звіт, корекція плану експериментальної роботи (за потреби)
10.	Підбиття підсумків третього (формульовального) етапу експериментальної роботи	Травень 2024	Науковий звіт
IV. Узагальнюючий етап (вересень 2024 р. – грудень 2024 р.)			
1.	Кількісний та якісний аналіз результатів формульовального зрізу	Серпень-вересень 2024 р.	Аналітичні матеріали
2.	Порівняння результатів експериментальної роботи, отриманих на констатувальному і експериментальному етапах	Жовтень - листопад 2024 р.	Інформаційно-аналітичні матеріали
3.	Висвітлення перебігу дослідно-експериментальної роботи на сайті закладів освіти та у соціальних мережах	Протягом етапу	Регулярні публікації у мережі та зростання позитивного іміджу інноваційних закладів освіти
4.	Презентація досвіду роботи на всеукраїнських, обласних та районних науково-практичних заходах	Протягом етапу	Виступи, презентації, публікації

5.	Проведення обласного науково-практичного семінару з теми: «Розвиток громадянських компетентностей здобувачів освіти на засадах педагогіки партнерства»	Жовтень 2024	Презентація розроблених та апробованих матеріалів, обмін досвідом з колегами
6.	Підбиття підсумків дослідно-експериментальної роботи на узагальнюючому етапі	Грудень 2024 р.	Науковий звіт
V. Рефлексивний етап (січень 2025 р. – серпень 2025 р.)			
1.	Зіставлення очікуваних і отриманих результатів експериментальної роботи	Січень-лютий 2025 р.	Оцінка результатів експериментальної роботи
2.	Опис апробованої системи педагогічного інструментарію розвитку громадянських компетентностей дітей та учнівської молоді у закладах освіти, а також їх історії змін	Січень 2025 р.	Друк методичних матеріалів, навчального посібника
3.	Корекція експериментальних матеріалів з урахуванням одержаних результатів	Березень 2025 р.	Оновлені варіанти експериментальних матеріалів
4.	Підбиття підсумків дослідно-експериментальної роботи	Серпень 2025 р.	Науковий звіт
5.	Звіт на вченій раді КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» про хід дослідно-експериментальної роботи	Протягом етапу	Звіт на вченій раді

Науковий консультант
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії й методики виховання,
психології та інклюзивної освіти
КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

С. О. Моїсєєв